

Արևմտաօսմանի
Տարիքում

Տարածաշրջանի
Տարածաշրջանում

BATI ERMENİSTAN ULUSAL MECLİSİ DELEGELERİNİN BATI ERMENİSTAN ERMENİLERİ'NİN HAKLARINA İLİŞKİN RESMİ DEKLARASYONU

Aşağıdaki esaslar gözönünde bulundurularak:

- Onbinlerce yıldan bu yana, Ermeni halkının büyük çoğunluğu Batı Ermenistan'da istikrar ve refah içinde birçok devlet inşa ederek ve zengin kültürel değerler yaratarak otokton (yerli) bir halk olarak yaşamıştır.
- Osmanlı boyunduruğu altında, Ermeniler sürekli zulümler, katliamlar ve zorunlu göçlere maruz kalmış, 1894-1896 ve 1909 tarihleri arasındaki soykırım 1915-1923 yılları arasında Ermeni Halkına yapılan soykırım ile doruk noktasına varmış ve iki milyon Ermeni'nin ölümüyle sonuçlanmıştır. Jenosid'den kurtulmayı başaran Ermeniler tarihi yurtlarından, köklerinden uzaklaştırılarak dünyanın dört bir yanına dağılmışlardır.
- Birinci Dünya Savaşı sırasında, Rus kuvvetleri Batı Ermenistan'ı özgürleştirmişler, fakat 1917 Ekim Devriminden sonra Türk Kemalist kuvvetleri, Sovyet komünistlerinin desteğini alarak Batı Ermenistan'ı yeniden işgal etmişlerdir.
- 9 ve 16 Mayıs 1916 tarihlerinde Kilikya'da imzalanan Sykes-Picot antlaşması ve Ermeni Ulusal Delegasyonu üyelerinin onayıyla Fransa'ya Diyarbakır, Harput ve Adana gibi Ermeni bölgelerinin otonomisini sağlamak için Koruyucu Manda statüsü verilmiş ve böylelikle Doğu Lejyonu ve ardından Ermeni Lejyonu'nun doğuşuna izin vermiştir.
- Rus İmparatorluğu'nun yıkılışından sonra, Ermeni ulusal hakimiyeti Doğu Ermenistan'ın bir bölümünde oluşturulan bağımsız bir Ermeni Cumhuriyeti'yle sağlanmıştır. Fakat iki sene gibi kısa bir süre sonunda, Sovyet Rusya ve Kemalist Türk ordusu genç Ermeni Cumhuriyeti'ni işgal etmişlerdir. Nakhiçevan, Kars, Cavakh ve Artsakh (Karabağ) gibi yerlerin ilhakından sonra, 1991 yılına kadar Sovyetler Birliği'ne bağlı olarak yaşayan küçük bir Ermeni Sovyet devleti kurulmuştur.
- Bu durumu iyileştirmek ve sorunlarına çözüm bulmak amacıyla, Batı Ermenistanlı temsilciler iki kongre düzenlenmişlerdir. Bu kongrelerin ilki 1917'de ikincisi de 1919'da

Yerevan'da düzenlenmiştir. Bu ikinci Kongre'de bir Yürütme Organı oluşturup 12 Batı Ermenistanlı milletvekilini seçmiş ve bu kişiler Ermenistan (Doğu Ermenistan) Cumhuriyeti Parlementosu'nda Batı Ermenistan'ı temsilen yer almışlardır.

- İttifak Kuvvetleri ile Türkiye arasında 10 Ağustos 1920 tarihinde imzalanan Sevr Antlaşması, sözleşmeyi imzalayan taraflara "Erzurum(Garin), Trabzon, Van ve Bitlis (Baresh)" vilayetlerinin Türkiye ve Ermenistan (Batı Ermenistan) sınırlarının belirlenmesi sorununu ve de Ermenistan'ın (Batı Ermenistan) denizlere ulaşımını ve sınır bölgelerindeki Türk askeri varlığına son verilmesi ile ilgili tüm hükümleri Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'nın hakemliğinde yapılmasını kabul etmesini ve ardından bu kararı onaylamasını istemiştir.

- Bu tarihten itibaren, Batı Ermenistan Ermenileri hukuk mücadelelerini aşağıdaki süreçler bazında sürdürmüşlerdir:

- Şubat 1919'la Haziran 1920 tarihleri arasında gerçekleşen Ulusal Kongre'nin ve Ulusal Delegasyonun faaliyetlerinin durmasından sonra, Batı Ermenistan Ermenileri, kendilerinin meşru haklarını savunacak gerekli seçilmiş temsilcilerini oluşturamamış.

- Ermeni halkının Batı ve Doğu bileşkeleri arasında açık bir görev dağılımının ve rol dağılımının yapılması ve iki tarafın yaptığı çalışmaların koordinasyonu, onların ulusal sorunlarına en uygun çözüm için katkı sağlayacaktır.

Bu doğrultuda aşağıdaki çağrımızı yapıyoruz:

Delegeleri farklı ülkelerde mülteci olmuş Ermeniler arasında seçilecek ve yasal olarak bunu yapmaya tek yetkili olan Batı Ermenistan Ermenilerince bir Batı Ermenistan Ulusal Konseyi'nin oluşumuna izin verecek ve sonrasında ulus olarak onların (Ermenilerin) Kendi Kaderini Tayin Etme Hakkı'nın öne çıkarılması ve bu haktan doğan hukuk devletinin oluşturulması için hareketin devam etmesi böylece sağlanacaktır.

- Batı Ermenistan Ermenileri'nin tüm diğer onurlu halklara eşit ve hak sahibi olduğunu, tüm diğer halkların farklı olma hakkını tanıyarak, kendi farklılığını koymak ve bu farklılığıyla saygı görmesi.

- Tüm halkların insanlığın ortak mirasını oluşturan medeniyetlere ve kültürlerin çeşitliliğine ve zenginliğine katkı sağladığının belirtilmesi,

- Ulusal, ırksal, dinsel, etnik ve kültürel farklılıklar üzerinden halkların ve bireylerin üstünlüklerini öne süren ve iddia eden tüm doktrinlerin, politikaların ve pratiklerin ırkçı,

bilimsel olarak geçersiz, hukuki olarak değersiz, ahlaki olarak mahküm edilebilir ve sosyal olarak haksız olduğunun belirtilmesi,

- Batı Ermenistan Ermenileri'nin haklarını icra ederken hiçbir şekilde hak mahrumiyetine tabii kılınmamalarının tekrar belirtilmesi,

-Batı Ermenistan Ermenileri'nin kendi insan haklarından, kendi temel özgürlüklerinden mahrum edildikleri ve tüm bunlarla birlikte **jenosid**'e uğradıkları, sömürgeleştirildikleri ve topraklarının, yurtlarının ve doğal kaynaklarının gaspedildiği ve bunun özellikle kendi ihtiyaç ve çıkarları yönünde gelişme hakkını engellendiği gerçeğinin öne çıkarılması,

- Batı Ermenistan Ermenileri'nin haklarının dokunulmazlığını ve uygulanması zorunluluğunun aciliyetini politik, sosyal ve kültürel yapılanmalarından, ruhsal geleneklerinden, tarihlerinden ve felsefelerinden kaynaklanan, özellikle toprak ve yurtlarına ilişkin haklarının ve doğal kaynaklarına ilişkin haklarının gözönünde bulundurulması,

- Batı Ermenistan Ermenileri'nin politik, ekonomik, sosyal ve kültürel durumlarında iyileştirmeler yapmak ve nerede yapılıyor olursa olsun tüm ayrımcılıklara ve baskılara son vermek için örgütlendiği olgusunun memnuniyet verici olduğunun belirtilmesi,

- Batı Ermenistan Ermenileri'ni veya onların topraklarını ve yurtlarını ilgilendiren olay ve olguların Batı Ermenistan Ermenileri'nin kontrolünde olmasının onlara kendi kurumlarını, kültürlerini, geleneklerini geliştirmenin kendi dilek ve özlemlerine göre gelişimlerine yön vermeleri zorunluluğunun anlaşılması,

- Ayrıca bilgiye, kültürlere ve geleneksel pratiklere saygının istikrarlı ve hakkaniyetli bir Çevre ve iyi yönetime sağlayacağı katkıların tanınması,

- Batı Ermenistan Ermenileri'nin işgal edilen topraklarının ve yurtlarının silahsızlandırılması zorunluluğunun altını çizmek ve böylece barışa, ekonomik ve sosyal ilerleme ve gelişmelere ve dünya halkları arasındaki karşılıklı saygı ve anlayışa, dostça ilişkilere katkı sunulması,

- Özellikle aile ve toplulukların çocuklarının eğitimi, öğretimi, yetişmesi ve sağlıklı büyümesindeki paylaştırılmış sorumluluğunun tanınması,

- Batı Ermenistan Ermenileri'nin diğer devletlerle ilişkilerini, bir arada yaşama esprisi, karşılıklı çıkar ve tam saygı içinde, özgür iradeleriyle belirleme hakları olduğunun tanınması,

- Batı Ermenistan Ermenileriyle devletler arasında yapılan antlaşmalar, sözleşmeler ve diğer düzenlemelerin uluslararası meşruiyete ilişkin bir kaygı ve sorumluluk olduğunu göz önünde bulundurulması,
- Birleşmiş Milletler yasası, ekonomik, sosyal ve kültürel haklara ilişkin Uluslararası sözleşme, sivil ve politik haklara ilişkin uluslararası Sözleşme tüm halkların kendilerini yönetme hakkının temel önemine vurgu yapmaktadır, bu hakkın niteliğiyle halklar kendi politik statülerini özgürce belirlemeye ve kendi ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerini özgürce sağlamanın önünü açmaktadır,
- Bu deklarasyonun hiçbir düzenlemesinin herhangi bir halkın kendi kaderini tayin hakkını inkar etmek için ileri sürüleceğinin göz önünde bulundurulması,
- Devletler, Batı Ermenistan Ermenileri'ne uygulanabilir tüm uluslararası hukuk düzenlemelerini, özellikle insan haklarına ilişkin düzenlemeleri, ilgili diğer halklardan da görüş alarak ve koordinasyon içinde, göz önünde bulundurmalarını ve uygulamalarının kesin bir biçimde sağlanması,
- Birleşmiş Milletler Örgütü'nün Batı Ermenistan Ermenileri'nin haklarının tanınmasında ve korunmasında oynayacağı sürekli ve önemli bir rolü olduğunun altının çizilmesi,
- Bu deklarasyonun Batı Ermenistan Ermenileri'nin haklarının ve özgürlüklerinin tanınması, tanıtılması ve korunması ile Birleşmiş Milletler'in bu alandaki yerinde çalışmalarının gelişimi yolunda yeni ve önemli bir aşama olduğunun belirtilmesi,

Birleşmiş Milletler'in Batı Ermenistan Ermenileri'ne uygulanabilir Otokton (yerli) halkların haklarına ilişkin deklarasyonunu aşağıda memnuniyetle dikkatinize sunar:

Deklarasyon 45 madde'den ve 9 bölümden oluşmakta olup aşağıdaki gibidir:

- Birinci bölüm:** Batı Ermenistan Ermenileri'nin kendi kendilerini yönetme hakkı
- İkinci bölüm:** Özgür yaşama, fiziki ve Moral bütünlük ve Güvenlik'e ilişkin haklar
- Üçüncü bölüm:** Dil, Kültür ve Geleneklere ilişkin haklar
- Dördüncü bölüm:** Eğitim ve Öğretime ilişkin haklar
- Beşinci bölüm:** Sosyal Güvenlik ve Gelişime ilişkin haklar
- Altıncı bölüm:** Sivil koruma, Mülk edinme ve Sağlık'a ilişkin haklar
- Yedinci bölüm:** Sivil ve Politik haklar
- Sekizinci bölüm:** Uluslararası işbirliği ve Dış ilişkilere ilişkin haklar
- Dokuzuncu bölüm:** İnsan onuruna ilişkin hak

BİRİNCİ BÖLÜM (Batı Ermenistan Ermenileri'nin Kendi Kendilerini Yönetme Hakkı)

Madde 1

Batı Ermenistan Ermenileri, Birleşmiş Milletler Şartı, Uluslararası İnsan Hakları Beyannamesi, İnsan haklarına ilişkin uluslararası hukuk tarafından tanınan tüm haklardan tam ve gerçek anlamda yararlanma hakkına sahiptirler.

Madde 2

Batı Ermenistan Ermenileri, topluluk veya birey olarak, tüm onurlu ve hak sahibi herkes karşısında eşittir ve hiç bir şekilde özellikle de kökeninden ve kimliğinden kaynaklı olarak olumsuz-negatif ayrımcılığa maruz bırakılamaz.

Madde 3

Batı Ermenistan Ermenileri, kendi kendilerini yönetme hakkına sahiptirler. Bu hakkın gereği olarak, kendi politik statülerini özgürce belirler ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimine özgürce yön verir.

Madde 4

Batı Ermenistan Ermenileri, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel özgünlüklerini ve önceliklerini vade hukuk sistemlerini sürdürme ve geliştirme hakkına sahiptirler; eğer tercih ederlerse devletin politik, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamına katılma hakkını koruyarak.

Madde 5

Tüm Batı Ermenistan Ermenileri, birey olarak, vatandaşlık hakkına sahiptirler.

İKİNCİ BÖLÜM (Özgür yaşama, fiziki ve moral bütünlük ve Güvenlik'e ilişkin haklar)

Madde 6

Batı Ermenistan Ermenileri, topluluk olarak ve özgün bir halk olarak özgürlük, barış ve güvenlik içerisinde yaşama, tarihlerinin tanınması ve 1894 - 1923 yılları arasında maruz kaldıkları soykırım'ın tanınması, her tür soykırım girişimine ve şiddete karşı korunma hakları vardır bu korunma hakkına hangi sebeple olursa olsun çocukların ailelerinden ve topluluğundan zorla uzaklaştırılması veya kaçırılması da dahildir.

Batı Ermenistan Ermenileri, birey olarak, aynı zamanda yaşama, fizik ve moral bütünlük, özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptirler.

Madde 7

Batı Ermenistan Ermenileri, birey olarak ve topluluk olarak, ethnosid'e (kültürün yok edilmesine) karşı, tarihlerinin veya kültürel soykırımlarının inkarına karşı korunma hakkına sahiptirler, özellikle bu girişimleri engelleyici ve düzeltici önlemlerin alınması:

a) Onların ayrı bir halk olarak bütünlüğüne, onların kültürel değerlerinin ve etnik kimliklerine

kasteden her türlü girişime karşı

b) Onları topraklarından, yurtlarından, doğal kaynaklarından yoksun bırakma amaçlı her türlü

girişime karşı

c) Herhangi bir haklarına saldırı ya da sindirme amaçlı her türlü kitlesel yer değiştirme girişimlerine karşı

d) Başka bir yaşam biçimine veya kültürel asimilasyon veya integrasyon amaçlı her tür yasal,

yönetimsel ve benzeri düzenlemeler ve girişimlere karşı

e) Onlara yapılan her tür karşı propaganda girişimlerine karşı

Madde 8

Batı Ermenistan Ermenileri, topluluk ve birey olarak, kendi özgünlüklerini, ayrı kimliklerini koruma ve geliştirme hakkına sahiptirler; aynı zamanda otokton halk taleplerini dile getirme ve öyle tanımları hakkına da sahiptirler.

Madde 9

Batı Ermenistan Ermenileri, topluluk ve birey olarak, başka bir topluluğun veya ulusun aitliğini, ilgili topluluğun dil, gelenek ve göreneklerine uygun olarak seçme hakkına sahiptirler. Hiç bir dezavantajlı durum bu hakkın kullanımına engel teşkil edemez.

Madde 10

Batı Ermenistan Ermenileri, topraklarını ve yurdunu terketmeye zorlanamaz. Her türlü yeniden yerleştirme işlemleri ilgili halkların özgür iradesi ve rızası ile ve hakkaniyetli bir ücret karşılığında ve eğer mümkünse geri dönmeleri imkanıyla.

Madde 11

Batı Ermenistan Ermenileri, silahlı çatışma dönemlerinde özel korunma ve güvenlik hakkına sahiptirler.

Devletler, acil durumlarda ve silahlı çatışma dönemlerinde, sivil halkın korunmasına ilişkin uluslararası normlara uymalıdır, özellikle de 1949 Cenevre Sözleşmesi'ne uyulmalı ve şunlardan kaçınılmalıdır:

a) Batı Ermenistan Ermenileri'nin, iradesine (rızasına) karşı onları (Batı Ermenistan Ermenileri'ni) özellikle de başka halklara karşı kullanılmak üzere kendi silahlı güçleri içinde silah altına almak,

b) Koşullar ne olursa olsun (Batı Ermenistan Ermenileri'nin) çocuklarını kendi silahlı güçlerine katmak

c) Batı Ermenistan Ermenileri'nin topraklarını, yurdunu ve geçim kaynaklarını terketmeye zorlamak veya onları askeri amaçlarda kullanmak üzere özel merkezlere yerleştirmek

d) Batı Ermenistan Ermenileri'ni askeri amaçlar için kötü koşullarda herhangi bir çalışmaya zorlamak

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM (Dil, Kültür ve Geleneklere ilişkin haklar)

Madde 12

Batı Ermenistan Ermenileri, kültürel gelenek ve göreneklerini koruma ve yaşatma hakkına sahiptirler.

Özellikle arkeolojik ve tarihi site ve kalıntıları, zanaat, desenler ve modelleri, teknikleri, görsel sanatları, gösteri sanatları ve edebiyat ürünleri gibi geçmiş, şimdi ve gelecekteki kültürlerine ait tezahürleri koruma, yaşatma ve geliştirme hakkına sahiptirler. Batı Ermenistan Ermenileri ayrıca, kendilerinin özgür irade ve rızaları dışında veya bilgileri dışında veya yasaları, gelenek ve görenekleri çiğnenmek suretiyle ellerinden alınmış kültürel, entelektüel, dini ve manevi varlıklarını geri alma hakkına da sahiptirler.

Madde 13

Batı Ermenistan Ermenileri, geleneklerini, göreneklerini ve dinsel ve manevi törenlerini, Uygulama, gerçekleştirme, tanıtma, öğretme hakkına; kültürel, dini sitelerinin bakımı ve korunması ve bu yerlere özel giriş hakkına, ritüelleri için gerekli eşyaları kullanma ve sahip olma hakkına, ölülerini yurtlarında yeniden gömmeye hakkına sahiptirler.

Devletler, ilgili Batı Ermenistan Ermenileri ile işbirliği içinde, Batı Ermenistan Ermenileri için kutsal olan yerlerin, mezarlıklar da dahil olmak üzere; korunması ve yaşatılması için gerekli önlemleri almalıdırlar.

Madde 14

Batı Ermenistan Ermenileri, tarihlerini, dillerini, sözlü geleneklerini, felsefelerini, yazı sistemlerini ve edebiyatlarını yaşatma, kullanma, geliştirme ve gelecek kuşaklara aktarma hakkına sahiptirler ve aynı zamanda toplulukları, yerleri ve kişileri isimlendirme ve kendi isimlendirmelerini koruma hakkına sahiptirler.

Batı Ermenistan Ermenileri'nin haklarından herhangi birisi tehdit altına girdiğinde, Batı Ermenistan Ermenileri ve devletler bu hakkın güvencesi için gerekli önlemleri alacak ve ilgili kişilerin politik, hukuki ve idari prosedürlerin gelişimini kolaylıkla takibi ve anlaşılması için gerektiğinde bir tercümandan veya başka araçlardan yararlanmasını sağlayacaklardır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM (Eğitim ve Öğretime ilişkin haklar)

Madde 15

Batı Ermenistan Ermenileri'nin çocukları, her türlü kamusal eğitim ve öğrenime ve her düzeyine erişim hakkına sahiptirler. Batı Ermenistanlı tüm Ermeniler, kendi kültürel yöntem, eğitim ve öğrenimine uygun, kendi dillerinde eğitimin yapılacağı okul ve eğitim sistemlerini kurma ve kontrol etme hakkına da sahiptirler.

Kendi toplumlarından uzakta yaşayan Batı Ermenistan Ermenileri, kendi kültürlerine uygun ve kendi dillerinde eğitimin yapıldığı bir eğitim-öğretime erişebilmelidirler.

Devletler gerekli uygun kaynakları bu amaçla seferber edeceklerdir.

Madde 16

Batı Ermenistan Ermenileri, her türlü kamusal eğitim ve bilginin, kültürlerinin, geleneklerinin, tarihlerinin ve özelemlerinin çeşitliliğini ve haysiyetini tam ve doğru yansıtmaya hakkına sahiptirler.

Devletler, ilgili Batı Ermenistan Ermenileri'yle istişare halinde, önyargıları ve ayrımcılıkları yok etmek, hoşgörü ve anlayışı sağlamak, otokton halklar arasında ve diğer topluluklar arasında iyi ilişkilerin kurulması için gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 17

Batı Ermenistan Ermenileri kendi dillerinde kendi haber organlarını oluşturma hakkına sahiptirler. Aynı zamanda eşit koşullarda her türlü medya'ya erişim hakkına sahiptirler.

Batı Ermenistan Ermenileri ve devletler kamusal haber organlarının, Batı Ermenistan Ermenileri'nin kültürel çeşitliliğini doğru yansıtmaya için gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 18

Batı Ermenistan Ermenileri ulusal ve uluslararası iş hukukunun öngördüğü tüm haklardan tam olarak yararlanma hakkına sahiptirler.

Batı Ermenistan Ermenileri, birey olarak, iş hayatında her türlü ayrımcılığa karşı, iş ve ücret gibi konularda korunma hakkına sahiptirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM (Sosyal Güvenlik ve Gelişmeye ilişkin haklar)

Madde 19

Batı Ermenistan Ermenileri, istedikleri takdirde, hakları, yaşama biçimleri ve geleceklerini ilgilendiren konularda alınacak kararlara, kendi prosedürlerine uygun olarak seçtikleri temsilcileri aracılığıyla karar alma süreçlerinin tüm aşamalarında ve tam olarak katılma hakkına sahiptirler. Aynı zamanda kendi karar alıcı kurumlarını koruma ve geliştirme hakkına sahiptirler.

Madde 20

Batı Ermenistan Ermenileri, istedikleri takdirde, kendilerini ilgilendirebilecek yasal ve idari düzenlemelerin hazırlıklarına katılma ve onları takip etme hakkına sahiptirler.

Batı Ermenistan Ermenileri'ni ilgilendiren tüm önlemlerin kabulü ve uygulanmasından önce devletler ilgili halkların özgür iradesini gözeterek rızasını almalıdırlar.

Madde 21

Batı Ermenistan Ermenileri, politik, ekonomik ve sosyal sistemlerini koruma ve geliştirme, kendi geçim kaynaklarından ve gelişiminden azami güvenlik şartlarında faydalanma, ekonomik, geleneksel ve diğer aktivitelerini gerçekleştirme hakkına sahiptirler. Kendi geçim kaynaklarından mahrum bırakılmış olan Batı Ermenistan Ermenileri hakkaniyetli ve dengeli bir tazminat hakkına sahiptirler.

Madde 22

Batı Ermenistan Ermenileri, onların ekonomik ve sosyal durumlarını acil, gerçekçi ve süreklilik arz edecek şekilde iyileştirmeye yönelik özel düzenlemelerden faydalanma hakkına sahiptirler. Ayrıca iş, eğitim, mesleki yönlendirme, lojman, altyapı hizmetleri, sağlık ve sosyal güvenlik gibi alanlarda da bu düzenlemelerden yararlanma hakkına sahiptirler. Yaşlılara, kadınlara, gençlere, çocuklara ve özürllülere ait haklara özel bir önem ve dikkat verilmelidir.

Madde 23

Batı Ermenistan Ermenileri, kendi gelişme haklarını yürürlüğe sokmak amacıyla kendi önceliklerini ve stratejilerini tanımlama ve hazırlama hakkına sahiptirler. Özellikle, sağlık, lojman ve kendilerini ilgilendiren diğer ekonomik ve sosyal programlarını tanımlama ve hazırlama ve imkanları ölçüsünde bu programlarını kendi kurumlarının olanaklarıyla yönetme hakkına sahiptirler.

Madde 24

Batı Ermenistan Ermenileri, kendi ilaç yapım teknikleri ve geleneksel tıbbi pratiklerini gerçekleştirme hakkına sahiptirler. Buna tıbbi bitkileri, hayvanları, hayati minarelleri koruma hakkı da dahildir.

Aynı zamanda hiçbir ayrımcılık olmadan, tüm sağlık kurumlarına, sağlık hizmetlerine ve tıbbi tedaviye erişebilmelidirler.

ALTINCI BÖLÜM (Sivil koruma, Mülk edinme ve Sağlık'a ilişkin haklar)**Madde 25**

Batı Ermenistan Ermenileri, onların topraklarına, yurtlarına, ırmaklarına, kıyılarına ve sahip oldukları, geleneksel olarak yaşadıkları ve işlettikleri diğer kaynaklara bağlayan özel, manevi ve maddi bağlarını koruma ve bu bağlarını güçlendirme hakkına sahiptirler ve bu bağları gelecek kuşaklara aktarma konusundaki sorumluluklarını üstlenme hakkına sahiptirler.

Madde 26

Batı Ermenistan Ermenileri, kendi topraklarını ve yurtlarını, bir başka deyişle onların tüm çevrelerini oluşturan topraklar, hava sahaları, sular, ırmaklar ve kıyılar, bitki örtüsü, hayvan türleri ve geleneksel olarak sahip oldukları, yaşadıkları ve işlettikleri diğer doğal kaynaklara sahip olma, işletme, değerlendirme ve kullanma hakkına sahiptirler. Özellikle yasalarına, geleneklerine ve göreneklerine, mülk edinme rejimlerine ve doğal kaynaklarını işletme ve kullanmayla yükümlü kurumlarının tam olarak tanınması hakkına ve bu haklara her tür müdahaleyi, yabancılaştırmayı ve minimize etme girişimlerine karşı devletler tarafından etkili koruma önlemleri alması hakkına sahiptirler.

Madde 27

Batı Ermenistan Ermenileri, geleneksel olarak sahip oldukları, yaşadıkları ve işlettikleri ama kendi özgür iradeleri ve rızaları olmadan el konulmuş, işgal edilmiş veya harap

edilmiş topraklarını ve yurtlarını elde etme hakkına sahiptirler. Eğer bu mümkün değilse hakkaniyetli ve dengeli bir tazminat hakkına sahiptirler. Eğer ilgili taraf olan halklar özgür iradeleriyle başka bir şekilde karar vermişlerse, tazmin etme şekli kaliteleri, hacimleri ve hukuki statüleri bakımından denk olan toprak, yurt ve doğal kaynaklar olacaktır.

Madde 28

Batı Ermenistan Ermenileri, kendilerini çevreleyen topraklarını, yurtlarını ve doğal kaynaklarını koruma, restore etme, yaşatma hakkına ve üretim kapasitelerini arttırma hakkına ve bu yöndeki girişimlere uluslararası işbirliği aracılığıyla devletlerin yardımı hakkına sahiptirler. Kendi özgür iradeleri ve rızaları olmadan toprakları üstünde hiç bir askeri faaliyet yapılamaz.

Batı Ermenistan Ermenileri ve devletler, Batı Ermenistan toprakları ve yurtları üstünde hiç bir tehlikeli maddenin stok edilmemesi ve boşaltılması için gerekli önlemleri alacaklardır.

Batı Ermenistan Ermenileri ve devletler ayrıca, bu maddeler tarafından oluşan hastalıkların tedavisi için Batı Ermenistan Ermenileri tarafından tasarlanan ve uygulanan kontrollerin, müdahalelerin ve sağlık taramaları programlarının yerine getirilmesi için gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 29

Batı Ermenistan Ermenileri, kültürel ve entelektüel varlıklarının tanınması hakkına ve ayrıca bunlar üstünde tam kontrol ve koruma hakkına sahiptirler.

Batı Ermenistan Ermenileri, kendilerine ait bilimleri, teknikleri ve kültürlerine ait manifestasyonları korumalarını, geliştirmelerini ve yaşatmalarını sağlayacak özel düzenlemelerden yararlanma hakkına sahiptirler. Bunlara, kendi insan kaynakları ve başka genetik kaynakları, tohumları, doğal ilaç teknikleri, bitki örtüsü ve hayvan türlerine özgü bilgileri, sözlü gelenekleri, edebiyatları, desen ve modelleri, görsel sanatları ve sahne sanatları da dahildir.

Madde 30

Batı Ermenistan Ermenileri, kendi topraklarının, yurtlarının ve diğer doğal kaynaklarının kullanımına ve değerlendirilmesine yönelik öncelikleri tanımlama ve stratejileri hazırlama hakkına sahiptirler. Özellikle, kendi toprakları, yurtları ve diğer kaynakları üzerinde etkili olabilecek her türlü projenin onaylanmasından önce, özellikle de mineral, su kaynakları ve diğer doğal kaynakların değerlendirilmesi, kullanımı ve işletilmesi konularında, devletlerden kendi rızalarının alınmasını isteme hakkına sahiptirler. İlgili Batı Ermenistan Ermenileri'nin onayı alınarak, bu tür aktivitelerin doğurabileceği

zararları azaltmak için hakkaniyetli ve dengeli tazminat ödemeleri yapılacak, ekolojik, ekonomik, sosyal, kültürel ve manevi alanlarda gerekli önlemler alınacaktır.

YEDİNCİ BÖLÜM (Medeni ve politik haklar)

Madde 31

Batı Ermenistan Ermenileri, kendi kendilerini yönetme haklarının özgünlüğü icrasında, kendi iç işleri ve yerel işlerinde bağımsız olma ve kendi kendilerini yönetme hakkına sahiptirler; özellikle kültür, din, eğitim, bilgi, medya, sağlık, lojman, iş, sosyal güvenlik, ekonomik faaliyetler, topraklarının ve doğal kaynaklarının işletimi, çevre ve yurtlarına yabancıların erişimi ve de bağımsız faaliyetlerini finanse etme araçları konularındaki bağımsızlık.

Madde 32

Batı Ermenistan Ermenileri, kolektif olarak, kendi gelenek ve göreneklerine uygun olarak kendi vatandaşlıklarını seçme hakkına sahiptir. Batı Ermenistan Vatandaşlığı, kişisel olarak, Batı Ermenistan Ermenileri'nin yaşadıkları ülkenin vatandaşlığını edinme hakları önünde hiçbir şekilde engel değildir.

Batı Ermenistan Ermenileri, kendi prosedürlerine göre kurumlarının yapısını belirleme ve bunlara üye seçme hakkına sahiptirler.

Madde 33

Batı Ermenistan Ermenileri, kendi kurumsal yapılarını ve insan hakları alanında uluslararası normlara uygunluğu tanınmış, kendi göreneklerini, geleneklerini, hukuki işlem ve pratiklerini tanıtmaya, geliştirme ve koruma hakkına sahiptirler.

Madde 34

Batı Ermenistan Ermenileri, kolektif olarak, bireylerin kendi topluluklarına karşı sorumluluklarını belirleme hakkına sahiptirler.

Madde 35

Batı Ermenistan Ermenileri, özellikle de uluslararası sınırlar tarafından bölünmüş olanlar, bu sınırlar aracılığıyla başka halklarla iletişim kurma, ilişki geliştirme, kooperasyon bağları oluşturma hakkına sahiptirler. Özellikle de manevi, kültürel, politik, ekonomik ve sosyal alanlarda. Batı Ermenistan Ermenileri ve devletler bu hakkın icrası ve bu haktan yararlanılması için gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 36

Batı Ermenistan Ermenileri, yapılan antlaşmaların, daha somut olarak 10 Ağustos 1920 yılında imzalanan Sevr Antlaşması, uzlaşmaların, özellikle 1916 yılında Kilikya'nın Bağımsızlığı için varılan uzlaşmaların ve devletlerle veya temsilcileriyle yapılan yapıcı düzenlemelerin devletler veya temsilcilerince bu düzenlemelerin ruhuna ve esas amacına uygun olarak, tanınmasını, onore edilmesini, uyulmasını ve uygulanmasını isteme hakkına sahiptirler. Başka araçlarla çözülemeyen uzlaşmazlık konuları, ilgili tüm tarafların ortak rızasıyla yetkili uluslararası mahkemelerin huzuruna götürülmelidir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM (Uluslararası işbirliği ve Dış ilişkilere ilişkin haklar)

Madde 37

Devletler, ilgili Batı Ermenistan Ermenileri'yle istişare halinde, bu deklarasyonla sunulan düzenlemelerin eksiksiz ve etkili olarak uygulanması için gerekli tüm önlemleri almalıdırlar.

Bu deklarasyonla açıklanan hakların, Batı Ermenistan Ermenileri'nin somut bir biçimde yararlanmasını sağlayacak şekilde, devletlerin iç yaşamlarına uyarlanması ve eklenmesi gerekir.

Madde 38

Batı Ermenistan Ermenileri; politik, ekonomik, sosyal, kültürel ve manevi gelişimlerini sürdürebilmek ve bu deklarasyonla tanınan haklarından ve özgürlüklerinden yararlanmak için uluslararası işbirliği çerçevesinde, devletlerden tam ve eksiksiz finansal ve teknik yardım alma hakkına sahiptirler.

Madde 39

Batı Ermenistan Ermenileri, devletlerle yaşanan uzlaşmazlıkların ve çatışmaların çözümünü için ve bu konuda acil kararların alınmasını sağlamak için her iki taraf için hakkaniyetli ve kabul edilebilir olan işlemlere başvurma hakkına sahiptirler. Aynı zamanda, bireysel veya kollektif haklarına karşı girişilen her türlü tecavüze karşı etkili itiraz yollarına başvurma hakkına sahiptirler. Alınan tüm kararlar ilgili halkların gelenek ve göreneklerini, düzenlerini, hukuki sistemlerini göz önünde bulunduracaklardır.

Madde 40

Birleşmiş Milletler sisteminin ilgili uzman organları ve kurumları ile diğer hükümetlerarası organizasyonlar bu deklarasyonla açıklanan düzenlemelerin tam olarak hayata geçirilmesi için diğer seferberliklerin yanında, gerekli finansal işbirliğini ve teknik yardımı seferber etmelidirler.

Batı Ermenistan Ermenileri'nin kendilerini ilgilendiren sorunların çözümüne katılımını sağlayacak olanaklar ve araçlar sağlanmalıdır.

Madde 41

Birleşmiş Milletler Örgütü, bu deklarasyonun uygulanmasını sağlamak için, bu alanda özel yeteneklerle donanmış yüksek düzeyde bir organ kurmak yoluyla, özellikle de Batı Ermenistan Ermenileri'nin doğrudan katılımıyla zorunlu önlemleri alacaktır. Birleşmiş Milletler'in tüm organları, bu deklarasyonun öngördüğü tüm düzenlemelere tam olarak uyulmasını ve uygulanmasını kolaylaştıracaklardır.

DOKUZUNCU BÖLÜM (Kişi onuruna ilişkin hak)

Madde 42

Bu deklarasyonla tanınan haklar Batı Ermenistan Ermenileri'nin yaşam, onur ve huzur'una ilişkin azami ve zorunlu normları oluşturmaktadırlar.

Madde 43

Bu deklarasyonla tanınan tüm haklar ve özgürlükler kadın erkek farkı gözetmeksizin, tüm Batı Ermenistan Ermenileri için aynı şekilde garanti altına alınmışlardır.

Madde 44

Bu deklarasyonun hiçbir düzenlemesi; Batı Ermenistan Ermenileri'nin var olan veya sahip olmaya muktedir olduğu haklarından mahrum edilmesi veya onları sona erdirecek şekilde yorumlanamaz.

Madde 45

Bu deklarasyonun hiçbir düzenlemesi; bir devlete, bir gruba veya bir şahsa Birleşmiş Milletler Şart'ına tezat bir eyleme, bir faaliyete girişme hakkı verecek biçimde yorumlanamaz.

Paris, 20 Ocak 2007

A.A.

ANAAO©2007

Reproduction Interdite par l'article L.111-1 du code de la propriété intellectuelle (CPI)